RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU T...
DÉPÔT LÉGAL
ENREGISTRÉ LE 7 AOUT 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE 1235

TARIF

Một năm	6$ 00	6$ 80	6$ 80	6$ 80	6$ 80	6$ 80	12$ 00
Các lăng về	»	»	6.00	5.80	5.80	6.00	»
Sáu tháng	3.00	3.20	3.20	3.20	3.20	3.20	6.00
Ba tháng	1.80	1.70	1.80	1.80	1.80	1.80	3.00
Một tháng	0.50	0.60	0.60	0.60	0.60	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 15 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
36-42, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : B. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHAN-KHÔI
Rédacteur-chargé gérant : NGUYỄN-T.-LOÃN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
Téléphone n° 180

ANNONCES

Décomption à raison de 2 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 080 de large.

Une seule insertion	0$ 30 la c/m
Par contrat annuel	
Par centimètre et par insertion	0$ 18 la c/m

Réclame dans la 2e page : 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales : 1$ 50 la c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Mật-thám thật với mật-thám giả

Cái tên mật-thám, trong khoảng vài chục năm nay đã thường thấy nói ở trên miệng người mình, lọt vào lỗ tai người mình, chẳng những ở nơi đô-hội tỉnh-thành là những nơi dân-cư thâu-tập, giao thông phiền kịch đã đành, mà đến cả những nơi ngõ hẻm hang cùng là những nơi dân tình còn phác-giả, cũng việc còn dan-giản, cũng nay nghe nói có ông mật-thám này về, mai nghe nói có ông mật-thám kia đi, lại thêm có cái huy-hiệu rất tôn trọng là quan nọ ông kia, cũng thường thấy ở những chỗ đầu đình cuối chợ, hàng nước quán cơm, lớn rỗ tai bé, trẻ đưa mất giá, thì-thào luôn với nhau như thế. Song có một điều lạ là nói đến cái tên ấy hay là nghe đến cái tên ấy, tuy được năm mười người am hiểu pháp luật, thông thạo quan-quyền thì cho là một cái tên chức dịch của nhà-nước, không lấy làm hãi dị gì, còn người già thì ai cũng có tính sửng-sốt, có ý kinh hoàng như kẻ cắp mà gặp bà già, như nhà chay mà gặp quỉ-sứ. Ô ! cái tên mật-thám, ở các nước văn-minh đời nay là một cái tên rất thông-thường, trên từ cơ quan chính-trị của chính-phủ, cho đến việc trật-tự ở trong một địa-phương, việc tuần-phòng ở trong một thôn-thị, việc giao-dịch của các nhà công thương, việc ứng phó của từng người giao thiệp, không đâu là không cần dùng đến mật-thám, không người nào là khỏi có chuyện tới với mật-thám, ai cũng coi người mật-thám như một tay giúp việc, một bạn chí thân, có lắc coi trọng bằng một vị thần hộ mệnh nữa cũng có. Ấy cái tên mật-thám ở các nước văn-minh thì thế, mà sang đến xứ mình sao lại biến thành ra cái hiện tượng đáng cười, đáng giận, đáng trắc, đáng buồn, như thế đã kể trên kia. Mà thật, đáng cười đáng giận, đáng trắc, đáng buồn thật, cái tên mật-thám chính tỏ ra thì là cái tên một tay giúp việc, một bạn chí thân, là một vị thần hộ mệnh của mình mà đến nỗi biến thành cái hiện-tượng là cái tên nói đến phải kinh hoàng, nghe đến phải sửng-sốt, đến phải dùng những cái huy-hiệu đặc biệt mà kính sợ một cách quá đáng là những quan nọ ông kia, thì tất sinh ra có lắm mối tệ-tình, hoặc tự kẻ vô tri khờ dại, đem mỡ đút thẳng vào miệng mèo, hoặc tự những người lạm dụng cái tên ấy mà lợi dụng cái vô tri khờ dại của người lương-dân để khuấy đục nước cho béo cò cũng có, tệ nữa là lại có kẻ thiết kiến được cái tên ấy nó có cái oai-quyền hiển hách, cái thế lực gớm ghê mà mạo nhận cái tên ấy hòng hất làm càn để đội xổng mà mạt ng cũng có ; chứng ngay như cái tân nộ-kịch mới xảy ra ở trước tòa án Thượng-thẩm vừa đây, một kẻ nông-dân ăn cần ở kiệm, dành-dịn nuôi được 1200 con vịt là cái mồ hôi nước mắt cả một nhà vợ chồng con cái trong bao nhiêu năm, rồi bị kẻ gian-phi đánh trộm mất đã thiệt hại biết chừng nào, việc phát gian trích phục chính là nghĩa-vụ của người mật-thám là người đã nhận cái chức-trách với Chính-phủ mà tìm tòi gian-đảng để bênh vực cái quyền lợi cho lương-dân, đã chẳng được người mật-thám nào làm trọn cái nghĩa-vụ ấy cho mà lại vơ phải một ông mật-thám giả, ngài cuốm mất hai chục đồng huyết bản cày cấy chăn nuôi của cả cửa nhà cơ-nghiệp. Thế có đáng cười, đáng giận, đáng trắc mà đáng buồn không ? Nghĩ ở cái xứ mình cũng lạ, bất kỳ cái gì, ở xứ người ta thì là tốt là hay mà đến mình thì thành ở thành xấu hết. Người ta nói cái đất cầu thì giống cây gì cũng phải cọc, lẽ đó có nhiên. Nhưng nhà giống cây thấy cây cọc phải biết cái đất tại làm sao mà cần; người lưu tâm đến xã-hội thấy cái chế-độ gì ở trong xã-hội mình cũng thành ra bất lương, cũng phải xét xem cái duyên cớ vì đâu mà đến thế. Vậy về việc mật-thám, ta cũng không thể đừng được không do tới cùng nguồn suốt rễ mà suy cứu cái căn-nguyên thụ hại nó từ chỗ nào.

Việc gì cũng vậy ; có suy cứu được đến cái căn-nguyên lợi tệ của nó thì mới mong trừ được tệ mà tính được lợi về sau. Như cái việc mật-thám này có phải là cái việc toàn tệ mà không lợi đâu; như trên kia đã nói, ở các nước văn-minh, người mật-thám là tay giúp việc, là bạn chí thân, cả dân là vị thần hộ mệnh của người ta thì còn có cái gì lợi hơn nữa. Nếu việc ấy mà ta hiểu rõ được cái mối tệ vì đâu trên thành cấu với Chính-phủ, dưới công bố cho quốc-dân, tìm phương nghĩ cách mà trừ hết những cái mối tệ đi thì cái lợi của người các nước văn-minh được hưởng về việc mật-thám, ta cũng tất được hưởng-thụ như người, mà can gì còn đến nỗi phải ngậm ngùi cay đắng về cái hiện-trọng đáng cười, đáng giận, đáng trắc, đáng buồn, như cái tân nộ-kịch mà một bác nông-dân nuôi vịt mình vừa đóng vai chính ra xướng văn ở giữa pháp-đình những giọng thảm-thương ai-oán đó.

Trong một bài sau sẽ xin lược thuật sở kiến mà giải bày các mối tệ hại về sự mật-thám, trước là để phi thành với Chính-phủ soi xét, sau là để cảnh-cáo cho quốc-dân đề-phòng.

T.

MỘT CÁCH RAO HÀNG KỲ-KHÔI

Các báo nước Pháp có tin-thân về một cách rao hàng kỳ-khôi của một nhà bán sách. Số là nhiều người ở Paris nếp được giấy báo tang một vị quan võ kia có Bắc-đẩu và thiếu-thử bội-tinh. Đọc tên quan võ ấy tỏ ra là tên một người chế-động trong một quyển tiểu-thuyết kia. Trong giấy lại có biên cả tên sách và tên hiệu in sách nữa. Các báo Pháp cho cái cách rao hàng ấy là một việc rất khiếm nhã.

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 6 Août 1923

Pháp với Ý

Chánh-phủ Pháp tặng binh-sĩ bội-tinh cho bộ-binh đại-tướng Diaz, và thủy-quân đại-tướng Thaon di Revel nước Ý.

Một thứ thầy-lới-đạn mới

Báo *Tribuna* nói rằng một cái xưởng chuyên môn ở Naples đã chế được một thứ thầy-lới-đạn, cái tính cách như sau này :

Nặng : 250 k los ; nhanh : 40 dặm ; tầm : 15 kilomètres.

Việc trong các hạt trú bình

Sau khi xảy ra việc năm hôm ngày hôm qua, thì việc giám-đốc cảnh-sát, người cha, người anh của người hành-thích và mấy viên chánh đồng Quốc-gia bị bắt. Ban đêm cấm đi lại. Từ 22 giờ trở đi thì các nhà đều phải đóng cửa cả. Bệnh tình ba người bị thương không nặng. Cả thảy sáu người Đức bị thương.

Việc Đông-âu

Tin Constantinople. — Các hội-đồng binh-vụ nước Thổ và Đồng-minh đương tìm tòi việc rải quân Đông-minh về. Cái chương-trình rải quân khi nào Ismel Pacha và đại-tướng Harrington qua Constantinople sẽ bàn. Hễ nghị-viện nước Thổ ưng chuẩn tờ hòa-nghị, thì bao-trung sẽ tuần lễ quân lính phải rút về hết. Nghị-viện nước Thổ định đến ngày 11 Août thì hội-nghị mà ngày 20 Août thì sẽ bắt đầu bàn đến tờ hòa-nghị.

Việc nước Bỉ

Tin Bruxelles. — Báo *Soir* nói rằng M. Devèze, thượng-thư bộ Quốc-phòng nước Bỉ từ chức.

Cavile, ngày 2 Août 1923

Cấm bọn thanh niên dùng rượu mạnh

Tin Londres. — Anh-hoàng đã chuẩn y bản luật cấm những người dưới 18 tuổi không được dùng rượu mạnh

Xe hỏa đụng nhau. Một trăm người bị hại

Chuyến xe cấp-hành đi từ Hamburg đến Munich đụng phải một dãy xe khác đứng không đi. Một trăm người bị hại.

SA-MẠC SAHARA CÓ THỂ GIỒNG GIỌT ĐƯỢC KHÔNG?

Mới đây M. Imbeaux chánh kỹ-sư kiêm-lộ có đệ trình Hàn-lâm-viện một bài của M. Longley, là chánh sở Thủy-học ở Úc-đại-lợi-á nói về cách khai thác các sa-mạc ở đấy.

Nguyên ở phía đông miền duyên hải đất Úc-đại-lợi-á có nhiều rải cao, nên gió đông bị ngăn lại mà không đem được mưa vào nhiều nơi kia đất cát khô khan không giồng giọt được nhiều như các nơi sa-mạc vậy.

Nhưng nhiều miền ở dưới ngầm có mạch nước phun, đào lên có thể làm cho đất cát đã nước mà giồng giọt. Vì vậy ở các miền ấy người ta đào hàng mấy nghìn cái giếng phun làm cho các nơi sa-mạc khô khan ấy trở nên những nơi giồng giọ tốt tươi, những chỗ xấu lắm cũng có thể thả cỏ nuôi súc vật được.

Nhờ về các giếng phun ấy nên đất Úc-đại-lợi-á trở nên một nơi xuất sản rất nhiều của, phần thì bán thịt sấp, phần thì bán lông cừu được nhiều lợi lắm.

M. Imbeaux tin rằng sa-mạc Sahara cũng có lẽ làm cho nước phun, nhiều nơi đào lên là có thể làm cho các nơi khô khan trở nên tươi tốt được. Nếu sau này đào được giếng phun như ở Úc-đại-lợi-á thì sa-mạc Sahara chẳng những nuôi được cừu mà lại còn giồng giọt được nhiều hũ cây nữa.

Tin Trung-hoa

Ngày 28 Juillet 1923

Hương-cảng độc-điện

Quân Quảng-đông liên hợp với Boàng-thiện-Hằng tiến đánh Tân-giang. Có tin rằng Hứa-sùng-Trí quyền nhận chức tỉnh-trưởng.

Vấn-đề ngoại-giao

Các nước muốn cùng nhau thương quản thiết lộ, việc ấy kết quả có gần thành thục. Các tin ngoại-giao thì ở Luân-đôn nay đã khai hội hiệp thương về cái vấn-đề tuyển người làm ủy-viên-trưởng.

Trung, Nhật giao-thiệp

Sứ thần mới nước Nhật là tuyên-ngôn đại-ý nói, mong cho Trung, Nhật hai nước lại cùng nhau thân-mật, mà bỏ được cái phong-trào để chế hàng-hóa.

Tin Tào-Côn

Chu-bồng-Đạt phụng mệnh Tào-Côn đến tỉnh Ngạc biện-thị ý-kiến nói Tào rất tán-thành cái binh-công chính-sách của Tôn-trung-Sơn, hiện đã phái Ôn-thế-Sâm đi sơ-thông về việc ấy.

Nghị-viện biện-sự

Nghị-viện biện-sự-xứ tại Thượng-hải hiện đã bố trí tạm-tự. Do bọn Chử-phụ-Thành đứng tổ-chức.

Tin Tôn-truyền-Phương

Tôn-truyền-Phương do Thiên-tân sang Bảo-định, lại đi sang Hán-khẩu. Có tin rằng Tôn còn đợi khoản để trở về miền nam.

Tân quốc-hội

Ngày 30 Juillet 1923

Các nghị-viện đã quyết-định đợi khi Tân-quốc-hội thành lập, hãy giờ mới giải chức. Nhân Ngô-cảnh-Liêm chưa đến, cho nên ngày hôm qua lại hội-nghị một lần nữa.

Tin Vương-khắc Mẫn

Vương khắc-Mẫn trở về Bắc-kinh, các tờ chức Trung-quốc ngân hàng tổng-tài. Buổi trưa hôm nay đã mời bọn Cổ-duy-Quân và Ngô-quốc-Lân đến để bàn định cùng nhận chức. Cổ-duy-Quân yêu-cầu phải phán-quyết là La-văn-Cán vô tội, hãy giờ mới nhận chức.

MỘT BỨC TRANH GIÁ BỐN NGHÌN ĐỒNG

Mới đây hội nông-nghiệp triển-lãm mở tại Mã-lai, các nhà công thương đến tai nhau mang bày các đồ chế tạo khéo và các vật phẩm tốt để dự bị từ bao nhiêu lâu nay. Trong các thứ hiện trần liệt tại đó, làm cho hết thảy mọi người đều chú ý đến, là một tập tranh *Ngũ bách La-hán* của Tàu. Tập tranh ấy có bốn mươi bức, là đi-vật của Tạ-linh-Vân đời Lục-triều ngày xưa, đáng là bảo-đồ mà vẽ nên, sẵn không bao giờ biến đổi, trông rất đẹp. Hiện bức tranh ấy đã trị giá tới bốn nghìn đồng.

CÁI NẠN BỆNH UNG MỘT NGÀY MỘT GHÊ-GỚM

Nước Anh đương hết sức tìm cách trừ bệnh ung. Nhà báo *Times* có đăng cái bảng sau này thì biết cái nạn ấy ngày nay ghê-gớm thật.

Trong một năm có một triệu người, thì số người bị bệnh như sau này :

Năm	Bệnh nặng	Bệnh phổi
1838-42	173	3.762
1881	500	1.825
1891	692	1.599
1901	842	1.904
1911	992	1.602
1921	1.215	884

Đó là riêng về một nước Anh, còn ở các nước khác thì không biết thế nào.

HÀI ĐÀM

Các sự lạ thất sắc

Mấy lâu nay trong đám sư-tăng, nhiều kẻ phạm phải điều sắc, là một điều Phật-gia rất cấm-kị Phật-tổ bèn bẹ-lệ-bẹ rằng : « Tỉnh dục đành lẽ sự tự-nhiên của trần-thế : mà cấm dục chính là điều nghịch-thiên của thiền-gia. Cho nên phàm đã thảo thân đi ở chùa, nếu thời bần được sắc-dục mới là chân-tu, tu mới được phúc; nếu còn vướng dục-tình thì là giả tu, tu thêm phải tội. Nhưng sự đó có phải dễ đâu ? Ta đã nghĩ : khi như cầm thú, chó, ngựa, lợn, gà, muốn cho tuyệt-dục để được bớt tội, cũng phải thiến. Hoàng chi sư là người, muốn tránh hẳn sắc để tròn quả phúc thì thế tất phải hoạn. Vậy trước kia luật lệm sư chỉ phải gọi đến, nay thêm phải hoạn nữa. Sư-tăng chu-tri. »

Các sư nghe tin sắp phải hoạn, lo cuống cuồng, chắc rồi cũng trốn đâu hết. May ! May !

Tàng-Thành

LỄ TANG QUAN THỐNG-LĨNH HARDING

Quan Hải-quân bộ thượng-thư nước Pháp có nghị định các tàu nước Pháp và các công-sở thuộc về bộ hải-quân sẽ kéo cờ rũ cho đến khi cất đám quan Thống-lĩnh Harding.

Chánh-phủ nước Pháp có nghị-định rằng ngày cất đám quan Thống-lĩnh Harding các công sở đều kéo cờ rũ.

Quan đại-tướng Gourand được cử vào chức bất-thường đại-sứ để đại-biểu nước Pháp dự lễ cất đám tại Hoa kỳ.

Cuộc thi thơ

Của Nhóm-thi-quán nữ-sĩ

Thơ thi

CCXXVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Học-tổ là đây phải kính sùng.
Đông Lỗ cùng tường in dấu cũ,
Nam thành hương khói ngọc hơi nồng.
Sáng gian sẽ học đòng song Nhị,
Trăng tỏ rằng nhòa ngọn nến Năng.
Đạo đức một nền riêng sĩ-trợ,
Mặc dân Á-cũ ngại Âu-phong.

Đông-khê, Lê-đình-Cảnh.
86, 88, Rue du Pont en Bois Hanoi.

CCXXVIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tổ điểm riêng cho giống Lạc-hồng.
Gió thổi hồ Tây lòng sóng biếc,
Trăng treo cửa Khổng bóng mây hồng
Mặc mưa trái mấy lần thay đổi,
Đương khoe cam nay vẫn đậm nồng.
Còn cơ non Nùng cùng nước Nhị,
Thời còn vẫn hiển ở phương Đông.

Bùi quảng-Thỉ
Làng Bình-hè, Hải-dương.

CCXXIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Chung tỏ danh đó giống Lạc-Hồng.
Miền phương cung tường xây đắp vững,
Thành rằng hương lửa phụng thờ chung.
Rừng bia trăng chiếu rừa chen lối,
Bể học mưa tuôn cơ nguồn dòng.
Nợ gác khuê-văn lòng bong thỏ,
Qua nơi xuống ngựa nghỉ chân đây trông

CCXL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Khai hóa nay thêm rộng học-đường.
Thú Tử cung tường mưa nắng trải,
Công khanh phường phố lửa hương chung.
Sáng rồi bể học sân dòng Nhị,
Cây mọc rừng nho rợp lối Năng.
Thành thượng bắc thần trông kỷ-sinh,
Dựng bia Thái-học chép thanh rõng

Ng-huy-Thụy
103, phố Mã-mây, Hanoi

CCXLI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu cũ ngưng nga chốn Nhị Hồng.
Dân bể bao phen nên vẫn nẵng,
Cang thường vẹn nhận dân còn phong.
Giá mưa Âu Mỹ ngày thêm mới,
Hương lửa xuân thu đạo nẫn sùng.
Khoa bảng riêu còn biếc chửa nhất,
Làng nho qua đó nhớ hay không ?

Bình-sơn Nguyễn-Bảnh,
47, Rue Mythé, Sơn-tây.

CCXLII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Học tổ làng nho đấp phải không ?
Cổ tự qua giồng nay mấy thuở,
Tường hoa xây đắp biết bao công.
Phong trào Âu Mỹ tang thương đổi,
Trở đậu xuân thu khói lửa nồng.
Miếu cũ còn đây còn đạo Khổng,
Tôn sùng không những một phương Đông.

Nữ-sinh, Trịnh-thị-Sỹ
143, Route de Hong-hóa, Sơn-tây

CCXLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nho giáo từ xưa đạo vẫn sùng.
Nhân đức cương thường nên học cũ,
Hiếu trung tiết nghĩa mảnh gương trong.
Tân trào da gặp thời Âu Mỹ;
Cổ miếu còn nguyên dất Nhị Năng.
Đạo rộng hà riêng non nước Việt,
Một lòng kính ngưỡng khắp phương Đông.

CCXLIV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Bến cũ non sông vững cội đông.
Miếu vũ ngàng nga in quốc sử,
Bảng bia ghi tạc nhớ thần công.
Trời Nam buổi mới đương khai-hóa,
Đạo Khổng ngày nay vẫn bởi sáng.
Tự Lý, Trần, Lê bao thế-kỷ.
Mảnh gương trung hiếu để soi chung.

Mỹ-xá Nguyễn văn-Hiếu
47 Rue Mythé, Sơn-tây

CCXLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Danh giáo nêy nơi cõ phàm công.
Bể thánh mênh mông dòng đức Khổng
Rừng nho chót vót cõ vua Hùng.
Bia xanh dấu để tên thiên phật,
Gác tía gương treo chữ cửu-trùng.
Trải Lý, Trần, Lê tiếm khang khái,
Một lòng tôn kính một trời chung.

Đặng-vũ-Khang dit Tiến
Làng Hanh thiệu — Nam-định

CCXLVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Có phải đây là của Giám không ?
Bốn mặt tường hoa cao cối rợp,
Một tòa cổ-miếu khói hương chung.
Qua nền quốc-tủy thêm ngao ngán,
Thấp gác khuê-văn luống chạnh lòng.
Trải mấy mưa sa cùng gió tạp,
Mà nay chỉ thấy dấu rêu phong.

CCXLVII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Danh tiếng vang lừng cõi Lạc Hồng.
Miếu mọc ngang ngà trên đất Việt.
Lán đài bát ngát giữa trời Đông.
Kia bia tiến sĩ rêu xanh biếc,
Nọ gác khuê văn nét đỏ hồng,
Trông mấy nghìn thu hương còn đượm
Bơn hai mươi triệu phụng thờ chung.

Nguyễn-đình-Uyên
68 - 70, Jules Piquet, Thái bình

CCXLVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn-miếu qua xem rạng mặt trông.
Cung khuyết sang đời phồn nhật nguyệt,
Đường đàn riêng một đậm xuân-phong.
Nền xưa gây dựng vua triều Lý,
Học cũ dòng theo thánh Á-đông.
Gặp hội văn minh rạng rỡ mở,
Cột giường thêm sẽ với non sông.

Phạm-văn Trai
Làng Luyễn-khuyết, Thái-bình

CCXLIX

Nghìn năm văn vật đất Thăng long,
Văn-miếu nhìn xem cõi lạ lùng.
Vui thú Tây-hồ non nước cũ,
Riêng trời Động-Á gió giăng trong.

Cảm chàng tiếng dạp vang sông Nhị,
Cái hạnh thơm đưa ngát nội Nàng.
Triều Lý nền xưa nay rộng mở,
Đường đàn ngày lại vẻ vang trông.

Phạm-huy-Dục
Làng Luyện-khuyết, Thái-bình

CCL

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu lập đối xưa Lý Thánh-tông
Tường vách văn chương làng hải bắc
Thành lầu trăng lệ rợp Hà đông.
Bia xanh ghi lạc trong nho giáo,
Nền tảng gây nên giống Lạc-hồng.
Quốc-lệ muôn đời hương lửa đỏ,
Trần, Lê, Nguyễn thế vẫn tôn sùng.

Nguyễn-tuyh-Huỳnh
Làng Bảo-long, Nam-định

CCLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Nhà Lý gây nền Khổng học chung.
Bóng gác cung tường gương nhật nguyệt,
Rêu mờ bia đá nét thu đông.
Thời trang bút thắm dòng sông Nhị,
Nho giáo nghiên treo đỉnh núi Nàng.
Gió Mỹ mưa Âu khôn chuyển tá,
Khóiương muôn dặm nước non Đông.

Vũ-văn-Khiêu
Làng Đông-trang, Ninh-bình

CCLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Gió tạnh mây quang bể Á-đông.
Nguyễn, Lý Trần, Lê,tường miếu rợp,
Nhạn, Tăng, Tư, Mạnh lửa hương chung.
Xuân-thu bát chói gương muôn thuở,
Khoa-giáp bia đàng đá mấy trùng.
Đón hạnh mây in năm sắc chói,
Hoàng-hà rác rách giải sông trong,

Mộng-si, Nguyễn-Thuyết
An-hòa, Huế.

CCLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Miếu mạo ngay-ngà biết mấy trùng.
Đạo đức mưa tuôn dòng nước Nhị,
Di luân mây tỏa ngọn non Nùng.
Hai hàng bia-đá rêu in biếc
Một bảng khuê-văn nét điểm hồng.
Trải Lý, Trần, Lê, phong cảnh cũ,
Biết bao giá mặt với giảng trong.

Nguyễn-văn-Dụng.
28, Rue du Lac Hanoi.

CCLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng long,
Một đạo nho phong rạng Nhị-Nùng;
Thánh miếu lưu-truyền càng tuế ngoạt.
Biển bi tỏ rạng vời non sông.
Cung-trường Thú-Tử nguồn nho học.
Hồ gác khuê-văn gốc hiếu trang.
Tự Lý lửa hương ghi quốc túy.
Trời Nam kim-cổ chiếu gương trong.

CCLV

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Miếu-mạo tôn sùng hợp kính chung.
Nhuần sắc xuân thu hồ cổ chấn.
Pha màu nhật-nguyệt đá rêu phong.
Bia tàn quốc-túy từ triều Lý.
Bước dựng đàn phong tự họ Đồng.
Thiên-mỗ vang lừng miền đất Bắc.
Danh nho đồn giậy khắp trời Đông.

Nguyễn-văn-Thành.
99, rue des Pavillons Noirs, Hanoi

LỄ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cái giấy quán báo, chữa lại tất nhà thì biên rõ rằng cho đấy, và gửi theo hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được) để chi tiền giấy quán nhận.

Nếu số không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như thế hoặc chắc mất báo hoài

Tin Saigon

Nghênh tiếp quan Toàn-quyền Merlin

Quan Xã-trưởng Saigon có yết giấy mời nhân-dân các phố có đám rước quan Toàn-quyền Merlin đi qua, nên treo cờ ở trước cửa để hoan-nghênh ngài. Quan Toàn-quyền thực-thụ khi ở tàu lên sẽ qua phố Jean Eudel, đường Belgique, phố Catinat, phố Nhà-thờ và đường Norodom.

Quan quyền Toàn-quyền đi Pnompenh

Sáng 4 Août, 6 giờ, quan quyền Toàn-quyền Baudoin và qui phu-nhân sang quan chánh văn-phòng Le Prévost có đi Pnompenh. Lúc 10 giờ thì tới nơi. Ngài đã trở về Saigon hồ 6 giờ rưỡi chiều hôm sau.

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 7 Août 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 0 $ 60.

Thị-giá quốc-trái. — 3°/o 56 90. — 5 °/. 1918 1916 74 85 — 4 °/. 1918 62.50. — 5 °/. 1915 85.80 (không chắc đúng). —6 °/. 1920 88,75.

Tin quan Thống-lĩnh Hoa-kỳ tạ thế. — Quan quyền Toàn-quyền khi được điện tín Havas báo rằng quan Thống-lĩnh Harding tạ thế thì ngài đang ở Pnom-penh, nên ngài đã ấy quan Thống-sứ Nam-kỳ thay mặt Chánh phủ Đông-pháp và đã phái quan ba hầu Thierry đến thay riêng phần nghi mà chia buồn với quan Lãnh-sự Hoa-kỳ. Suốt trong địa-hạt, các công sở đều kéo cờ rũ cả.

Quan Toàn-quyền Baudoin tại Cao-mên. — Quan Toàn-quyền Baudoin và qui phu-nhân sang Cao-mên sáng thứ bảy. Khi tới bến tàu thì có quan Khâm-sứ và L'Helgouach phu-nhân, quan Đồng-lý phủ Khâm-sứ và Silvestre phu-nhân, quan Đốc lý và Patry phu-nhân cùng các quan chức khác tại Pnompenh ra nghênh tiếp.

Lúc qua bến đò thì có quan Công-sứ Saai-riêng và Lalauretie phu-nhân, quan Công-sứ Prey veng và Stremer phu nhân ra nghênh tiếp. Phủ Khâm-sứ và xung quanh trần-thiết lịch sự.

Sáng hôm ấy, quan Khâm-sứ thết tiệc quan Toàn-quyền và có mời tất cả các quan Công-sứ đến dự tiệc, cùng quan Đồng-lý phủ Khâm-sứ, quan Thanh-tra chính-trị và các quan chủ sự các tòa phủ Khâm-sứ.

Lúc qua đó nước, quan Khâm-sứ có đọc một bài diễn-văn tỏ tình cảm ái nây mến tiếc quan Toàn-quyền và qui phu-nhân sắp trở về Đại-pháp, và nhắc lại sự nghiệp của ngài đối với Cao-mên từ năm 1914 thế nào.

Quan Toàn-quyền cám ơn lại có nói rằng ngài vẫn biết rằng không kén ai nơi theo công-nghiệp của ngài cho bằng quan Khâm-sứ L'Helgouach, ngài lại cảm ơn tất cả các quan đã giúp việc ngài tại Cao-mên khi trước, vân vân.

Chiều hôm ấy, quan Toàn-quyền có đến yết kiến Cao-mên quốc-vương. Đến tối quốc vương có đãi yến. Khi xong tiệc, quốc-vương có nói hồi lâu cảm tạ quan Toàn-quyền Baudoin về công-nghiệp ngài đã làm tại trong xứ và tỏ tình thân ái của Quốc-vương đối với ngài.

Quan Toàn-quyền đáp lại cảm ơn Quốc-vương đã hết sức giúp ngài làm trọn mọi việc trong con đường tiến hóa tại Cao-mên.

Yến xong, có một cuộc khiêu vũ, các hoàng thân và các quan đại hiến văn võ hai nước đều đến dự, vì ai nấy đều có lòng đến chào quan Toàn-quyền Baudoin và qui phu nhân trước khi ngài trở về qui-quốc. Cuộc khiêu vũ mãi đến gần sáng mới tan.

Hôm sau quan Toàn-quyền Baudoin và qui phu-nhân có tiếp các hoàng-thân và các đình-thần Cao-mên đến chúc ngài thượng lộ bình yên. Cơm sáng xong ngài lại trở về Saigon, đến 6 giờ 30 thì tới nơi.

Quan Toàn-quyền và qui phu-nhân lấy làm cảm động lắm về sự tiếp đãi rất thân-ái trân-trọng trong mấy bữa ngài qua tại Cao-mên.

Quan Thống-soái và quan Phó Toàn-quyền tới Saigon. — Quan Phó Toàn-quyền Robin và quan Thống-soái Blondlat đi đường bộ vào Saigon để nghênh tiếp quan Toàn-quyền thực-thụ thì đã tới nơi tối hôm qua.

Quan chánh kiểm-sát Tài-chánh về Bắc. — Quan Chánh kiểm-sát Tài-chánh Noüs đi đường bộ về Bắc để ở Saigon khởi hành sáng hôm qua.

VỊ ĐI XA MÁ BẠN, DỊP TỐT NÊN MUA NGAY !

Một cái xe ô-tô kiểu nhỏ, 2 chỗ ngồi, chạy còn tốt lắm, đèn điện.

Giá : 800 $ 00

Hỏi tại : Xưởng AVIAT, Hanoi.
3642

Lễ phát thẻ. — Sáng hôm nay, tại tòa Thượng-thẩm, M. Morché cố vấn tòa Thượng-thẩm, sung chức chánh tòa Sơ-thẩm Hanoi, đã làm lễ phát thẻ để nhận chức cũ.

Bầu cử hội-viên thành-phố. — Hội-đồng ủy-viên của thành-phố do Nhà nước bổ ra, đến tháng 10 tây này thì hết hạn, nên quan Toàn-quyền không kỳ nghỉ-định gia thêm hạn nữa thì chúng đến 14 Octobre sẽ bầu lại các ông hội-viên thành-phố.

Hội-đồng du-lịch. — Ngày 27 Juillet quan quyền Toàn-quyền có đặt ra một hội-đồng du-lịch trong nước để bàn về sự tổ chức các cuộc du-lịch trong Đông-dương. Phàm làm chương-trình dựng các nhà khách-sạn cần đến khoản tài-chính của Nhà-nước, bàn thế lệ bên chép các phong cảnh trong xứ để bảo tồn lấy hoặc là lập ra các vườn công, định những chỗ cấm săn bắn, vân vân thì phải hỏi ý kiến Hội-đồng ấy cả. Sau nữa mỗi xứ lại có một hội-đồng riêng để giao thiệp với Hội-đồng trung ương.

Hội-chợ lần thứ năm sẽ mở từ 2 đến 16 Décembre tới nơi này

Tàu sang ngang. — Tàu sang ngang nay đã thêm được một chiếc nữa đem xuống Hải-phòng chữa đã mấy tháng nay bây giờ mới xong. Như vậy từ nay cho đến khi sửa xong cho sông Cái thì hành-khách qua sông sẽ có hai tàu. Mong rằng từ nay có hai tàu thì việc qua lại không phải chờ đợi mất thời giờ như trước nữa.

Công-ty Phạm văn-Phi CẦN NGƯỜI LÀM máy và tài-xế cầm xe ô-tô. — Xem trang thứ tư
2013

Tòa án Trừng-trị. — Chiều hôm qua tòa án Trừng-trị xử việc sau nay :

Việc cướp tiền ở Bạch-mai. — Đoàn-xuân-Ây và Ng.-văn-Banh tức Nhân bị thưa rằng cùng hai tên nữa, hôm 24 Mars 1923 đến thuê trên gác nhà một người tên là Minh làm thư ký, đến đêm khuya lấp mưu mời chủ nhà lên gác hát thuốc phiện, khi lên thì nằm lấy gio súng và dao ra đậm đọa lột cái áo pardessus trong có đựng 18 đồng, rồi lại đưa xuống dưới nhà lấy mất 95 đồng. Bấy giờ sự chủ trí hô lên thì có người dưới bắt được. Hỏi thì hai người bị cáo ấy chối không nhận lẽ gì mà Đoàn-xuân-Ây thì khai rằng có quen bên nguyên là bạn cờ bạc, hôm ấy có mời đến chơi, sau vì chuyện công nợ đòi hỏi nhau, sinh ự đánh nhau, rồi bên nguyên va chạm lẫn ẩu cướp.

Tòa xét xong thì cho Đoàn xuân-Ây và Ng-văn Hanh vì không đủ bằng cớ.

Việc tàu Đình-Tiên-Hoàng đâm thuyền. — Ngô-văn-Tựa là patron tàu Đình-Tiên-Hoàng của công-ty Bạch-thái-Bưởi bị thưa rằng hôm tàu ở Hanoi ngược lên Chợ bờ, khi đến Qui-hà về địa phận tỉnh Sơn-tây cho tàu đi bên tay trái đụng phải một cái thuyền chở gạch của một người tên là Ng-văn-Bái bị đắm chết vợ lái thuyền mà tàu cứ cho chạy không hãm lại để cứu. Tòa hỏi nguyên bị và chứng tá, rồi hoãn lại để nghị án.

Tòa còn xét nhiều việc nữa, song toàn những việc tầm thường cả.

NHÀ CHO THUÊ

Ba cái nhà cho thuê số 27, 29 và gác 31, Ngõ-trạm (Hà-trung).

Hỏi tại 26, phố hàng Trống, Hanoi.
3647

Tòa Thượng-thẩm — Sáng hôm nay tòa Thượng-thẩm xử những việc sau nay :

Giả mạo chữ ký. — Tòa Thượng-thẩm y án tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Lê-liễu-Vân ở tỉnh Hưng-yên 1 năm tù vì tội làm chúc thư giả mạo chữ ký của vợ để chết rồi chiếm gia tài của con chồng là người Han ci

Đánh người bị thương. — Vì chuyện buôn bán gỗ, Lê-văn-Khiêm và Lê-v-Thâm hai bố con ở làng Đoan-trà tỉnh Thanh-hóa đem lòng thù đánh một người thừa khoán tên là Đặng bị thương nặng. Tòa án Trừng trị Vinh phạt hai bố con mỗi người 250 quan và cùng nhau bồi 300 đồng cho người bị đánh. Tòa Thượng-thẩm y-án.

Vô ý làm chết người. — Ng-v-Hợp cầm máy xe ô-tô đưa chủ đi, khi đến chỗ ngã ba phố Cửa-nam không bóp còi ; vì sự vô ý ấy, xe đè phải mất đứa bé 13 tuổi bị trọng thương, đem vào nhà thương chữa cách mấy hôm thì chết. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt Ng-văn-Hợp 2 tháng tù và 50 quan, tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp của chủ. — Ng-v-Thu, 17 tuổi, làm công cho một người Khách, ăn cắp quần áo của chủ trốn đi. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt Ng-văn-Thu 2 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Ăn cắp quần áo. — Đỗ-v-Bốn tức Phác, làm bồi, ăn cắp quần áo và dây lưng của một người đi khâu cùng làm một nhà với mình. Hiện tên Ây trước đã hai lần can án. Tòa án Trừng-trị Haiphong phạt 5 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm y án.

Lấy quần áo nhà thương. — Ng-v-Hiền là phó lý ở tỉnh Bắc-ninh vào nhà thương để xem có phải là mắc phải bệnh phong không. Ở được ít lâu nhớ nhà trốn về, lấy cả quần áo nhà thương. Tòa án Trừng-trị Hanoi phạt 2 tháng tù. Tòa Thượng-thẩm lượng tha cho.

Biệt xứ chung thân. — Tòa án Trừng-trị phạt Phạm-v-Phác không làm nghề nghiệp gì, 3 tháng tù và tội ăn cắp của hành-khách tàu thủy một cái ví tiền và hết hạn tù bắt phải đi biệt xứ chung thân, vì trước đã can nhiều án rồi. Tòa Thượng-thẩm y án.

Cuộc đánh số giáp hội trẻ con Tây lai vô thừa nhận — Các vé đánh số giáp trẻ con Tây lai vô thừa nhận hiện đã gửi bán tại bản quán, giá mỗi vé là 5 hào. Đến ngày 1er Novembre 1923 thì sẽ mở tại tòa Đốc-lý Hanoi.

Tiền ăn học tại trường Trung-học Albert Sarraut. — Điều 80 trong lệ ấn-chỉ trường Trung-học nay đổi lại như sau nây :

Giá tiền ăn, tiền ăn một bữa và tiền trông nom những học-trò ở ngoài đến học, bắt cứ tính bao nhiêu, người xứ nào, học lớp nào thì nay định như sau nây :

Tiền ăn 240 đồng một năm ; 81 đồng ba tháng.

Ăn một bữa : 90 đồng một năm ; 30 đồng ba tháng.

Tiền trông nom học-trò ở ngoài đến học 18 đồng một năm ; 6 đồng ba tháng.

Hai người thợ nề bị bỏng. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ, có hai người thợ nề đang làm tại nhà số 47 phố Paúc-kiến thì ngã vào bể vôi đương tôi, bị bỏng cả mình mẩy. Chủ nhà là M. Paú-dus-Chi đã cho đưa cả hai người vào nhà thương để buộc thuốc. Sở Cảnh-sát đã cho đến khám xét cho biết nguyên ấy làm sao.

Ngã cây mà chết. — Ngày mồng 5 hồi 9 giờ, tên Đinh-văn Hỗ 23 tuổi trèo lên cây ở hàng Trống để hái quả, trượt chân ngã xuống đất bị trọng thương ở đầu, khiêng vào nhà thương được một lúc thì chết.

Người khán-hộ. — M. Louis Mirane tức Ng-v-Lộc khán-hộ hạng tư tại kho thuốc của Hanoi, nay đổi đi Lao-kay thay M. Ng-nông-Hai khán-hộ hạng tư đổi đi Thái-nguyên thay M. Lê-chung-Lâm.

Nghỉ hộ sản. — Cô Vân-thị-Lý, khán hộ tập sự tại Việt-trì được nghỉ hộ sản một tháng lĩnh cả lương.

Cu-li xe cao-su đình-công. — Báo *France Indochine* vẫn công-kích để vì việc thành phố định bắt cho các sở xe thuê chạy ở Hanoi, thành thử lợi cho các nhà trong xe mà thiệt cho khách đi xe và cu li kéo xe lắm, tiếng rằng không phải là độc quyền mà cũng là độc quyền.

Ngày thứ bảy vừa rồi vì các chủ cai xe cao su tăng giá tiền lên mà cu li đem xe trả lại cho chủ xe cả.

Cải tổ đổi thùng — Bọn phu đổi thùng của một Công-ty kia trong thành phố ta độ này lười quá. Có nhà hàng mấy hôm mà không đem thùng đến đổi cho, có khi chúng đổi cho cái thùng nứt tung đai để nứ vật vãi ra lênh-láng ! có khi chúng gánh đi đánh rỗ cả ra nhà thật là ô nể quá ; vì thùng của công-ty ấy bằng gỗ, có lẽ cái đế hư hỏng mà vẫn để dàng, không những thế mà thôi, lại làm khi thùng của nhà nọ đổi ra, nó không đem thẳng ngay vào xe chứa, lại gánh ra bỏ bịch ngay ở cửa nhà khác mà trút đi trút lại nữa, thật là thối tha khốn nạn quá !

Việc này trưởng người nào lĩnh cái chức nhỏ công tí ấy nên sửa sửa cẩn thận cho chức cả nghề nhà cho kiên cố sạch sẽ hơn và nên bảo lũ phu phen phải giữ cho trọn bổn phận mới phải.

Người phố hàng Tuồi lai cảo.

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Gạo xuất càng. — Ngày thứ hai 6 Juillet 1923 xuất càng đi Hương-sảng 927.360 kilogs gạo trắng.

Tấm lòng thực thà. — Vừa rồi một viên đội Tây đưa lại số Cẩm một cái ví trong chật nịch những bạc, tính ra vừa vặn 202 đồng, và các giấy má vật khác. Quan cảnh-sát trưởng khen ngợi tấm lòng thực thà và hỏi nhặt được ở đâu, thời viên đội lý nói rằng nhặt được ở phòng lễ thợ ngoài nhà Thép.

Mất con. — Cô nay xem ra thiên-hạ mất con cũng tấm, thắng hoặc thành phố ta lại mới có mẹ mìn về đỗ trẻ chăng ?

Chiều ngày thứ bảy, đứa con gái tên Ng-v-Khai ở Hàng-Rinh tự nhiên đi đâu mất.

Bò chạy nhông ở đường. — C một con bò của nhà nào chưa rõ, chạy nhông ở đường cái, thời sở Cảnh-sát đã cho bắt đưa xuống nhà nhốt súc-vật.

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

SÁCH MỚI XUẤT BẢN

ẤU-HỌC TOÁN-PHÁP

CỦA

NGUYỄN-NGỌC-QUẾN

soạn

Giá 0 $ 80 một quyển

Tiền cước gửi recommandé 0 $ 11

Bán tại Bản-quán và có gửi bán ở các hàng sách.

số 26

Ú-HAI-TẶC

(Trinh-thám tiểu-thuyết)

Phạm-sơi-Cầu dịch thuật

Trung-úy hỏi :

Chiếc Khải-toàn bây giờ cất neo ở bến Hoàng-liên, thì mấy giờ đi qua Quảng-âm hải-giáp ?

Hoàng-sơn nói :

Vào quãng 11, hay 12 giờ ! chiếc Khải-toàn đi mỗi giờ được 19 hải-lý, thầy-trình thì có lẽ 11 giờ cũng đã đến. Dẫn hỏi tiên-sinh, đây ra Quan âm-hải-giáp còn xa độ bao nhiêu ?

Vừa nói vừa ngảnh đầu nhìn, hình như xa xa có một vài bóng đèn le lói !!!

Trung-úy nói :

Chỉ độ hai dặm nữa thôi !

Hoàng-sơn nói :

Thế thì 10 phút nữa sẽ đến nơi !

Trung-úy nói :

Không đến mười phút !

Trung-úy bẻ chèo chèo thuyền chạy rất chóng, đoàng như không rồi thì giờ nói chuyện với Hoàng-sơn ! Hai người cùng yên lặng chẳng nói câu gì. Một lúc trung-úy xa trông ra mặt bể bỗng giật mình kêu lên rằng :

Trước mặt kia chúng làm gì thế ! !

Hoàng-sơn đương ngồi ngẩy ngửi ngợi, nghe tiếng hỏi không biết là gì, liền vội vàng hỏi rằng :

Sao tiên-sinh lại kêu lên thế ?

Trung úy nói :

Xin tiên-sinh nhìn kỹ, trước mặt có hai ba chiếc thuyền tuần-cảnh, không đốt đèn lửa, đi thẳng lại đây !

Hoàng-sơn nói :

Đấy là thuyền tuần-cảnh à ! vừa nói vừa nhìn, quả như lời trung-úy nói : mấy chiếc thuyền ấy chạy vun vụt như tên, một loáng đã vậy bọc cả chung quanh, trước còn tưởng hai ba chiếc, sau nóa ra năm sáu chiếc. Hoang sơn giật mình kinh sợ, hoảng hốt kêu lên rằng :

Thôi hỏng việc rồi ! thất sách thì chết !

Nguyên trung-úy cũng bỗ mắt chèo đứng dậy, xụng rời đồ đối, rà lên không biết làm thế nào. Hoang sơn càng bối rối hội phần. Bỗng nghe như tiếng súng nổ bên tai, bọn linh thầy reo lên rằng :

Chiếc thuyền này ở đâu đến ! chiếc thuyền này ở đâu đến.

Bọn linh thầy nhảy vào trong thuyền, trói cả hai người lại ! rồi tìm khắp mọi chỗ, bỗng, thấy một tên linh kêu lên rằng :

Có thấy-lôi ! Có thấy-lôi !

Chúng lại nhao nhao lên mà si vả rằng :

Thằng bán nước ! thằng bán nước !

Thuyền tuần cảnh ở đâu đến ! !

Chính là các linh thầy tuần phòng vơn bể, ở trong đạo Hải quân. Chúng trói hai người đưa cho tòa quân pháp nghị tội. Chiếc Khải-toàn nay được thoát nạn, buồm xuôi gió thuận ra khỏi vùng Hải-giáp Quan-âm.

CHƯƠNG THỨ XLVIII

Hải-thần nổi giận, ngọn trào non bạc đùng đùng. Phong-bà giáp cơi gió tập ba ngày không ngớt. Bấy giờ chiếc phi-tiêu của Nữ-hải-tặc, từ cù lao Đại-nhì thẳng đường sang bến Đài-loan, gặp cơn sóng gió bất kỳ, trôi dạt vào vòng cây nước. Cột tàu gẫy chìm xuống bể, may tàu còn khỏi đắm, liền mở hết máy cho chạy nhanh, không ngờ tàu ngược gió xuôi, thành ra duyên hoàn cả thời giờ, đi đến giữa đường, thân đốt trong tàu lại cạn.

Trên giáp bản ngồi đôi một cặp trai gái, dường như ngẩm nhìn phong cảnh trời cao bể rộng cho như tả nỗi lòng ! Song đương lúc sớm ra, sa mù mờ mịt, dường như một nơi hỗn độn thế giới, trong gang tấc đã không rõ mặt người, cái cảnh sắc thê-lương, vốn không phải là cảnh vui lòng đẹp mắt. Và chẳng than tàu hết, một buồm gẫy, mà còn xông pha vào trong đám sa mù man mác, cái tình thế vội vàng bối rối, biết là đường nào !

Hai người ấy một người là Cao-tân Thiên-lăng, một người là Chí-phố Trung-tá. Thiên-lăng ngảnh lại Trung-tá mà rằng :

Lang-quân đến bây giờ còn chưa biết ý thiếp hay sao ?

Trung-tá cái đầu nín lặng.

Thiên-lăng nói :

Lang-quân còn cứ cứng đầu cứng cổ như thế, thì thiếp đây nào phải là kẻ chịu buông tay ! Đời ta cũng không chịu hòa nhau, kể được người thua, biết đến bao giờ là định cục ?

Trung-tá vẫn nín lặng không nói câu gì !

Thiên-lăng lại nói cứng rằng :

Tha hồ cho lang-quân có ngậm mồm không nói, đã ở đây có để mà bay đường trời ! Thiếp thiết nghĩ lang-quân cũng không phải là ngu đại gì, sao lại vụng suy đến thế. Nay thiếp xin nói thực ! vừa rồi có trinh-thám đến báo rằng chiếc Khải-toàn sắp đến để cứu lang-quân. Chẳng lang-quân nghe được tin ấy, cũng khấp khởi mừng thầm, đinh ninh rằng sắp được khỏi vòng, lại về với bà phu-nhân nhu-mì kia mặt mừng tay bắt. Nếu thế thì nga quá !

Vì thiếp trông một chiếc Khải-toàn nhỏ mọn đó chẳng qua như đạp đất cát bể cành khô ! nào phải bận quan tâm giới ý, vung cánh tay, đưa con mắt, cũng đủ làm cho phắc diệt cả toàn quân, không còn sống sót một mống nào, là về đến nước. Chẳng những thế ! dù đem tất cả Hải-quân Nhật-bản đến, thiếp cũng chẳng sợ gì ! Lang-quân có biết Đông-dương bạm-đội của Lộ-quốc à ? Đó là quân ấm trợ cho thiếp đó !

Chí-phố giật mình đứng dậy mà rằng :

Còn có bạm-đội Đông-dương của Lộ-quốc kia à ? Điều đó bí-thư không biết !

Thiên-lăng lại tủm cười mà nói :

Phải ! Phải ! Hải-quân của Nhật-bản cũng với thiếp có cái thù không đội trời ở chung. Một mảnh lòng son, những ước ao giết sạch cả Hải-quân của nước Nhật đi thì lòng này mới toại ! Thiếp không nói với lang-quân, chắc lang-quân cũng không rõ. Thiếp chính là con gái ông Trung-hoành-liệt-thiết là bạm-trưởng chiếc Định-viễn bạm, chết trận ở Hải-uy-vệ, trong khi nước Nhật đánh nhau với Cai-na. Lúc nhỏ ở Nhật-bản, lớn lên du-lịch sang các nước Tây-âu, lịch duyệt đã nhiều, kinh nghiệm cũng lắm. Lúc ở Anh-cát-lợi, gặp được lang-quân, hẹn mộng đi về, chẳng hay duyên kiếp vì đâu ! mà trăm mối tơ tình, vẫn vít khôn đường gỡ thoát ! tình đối ngôn tay, đến nay đã năm năm có lẻ, năm năm lấy lòng thiếp vẫn như một ngày ! Lang-quân có biết chăng, nhi-nữ anh-hùng, rất sơn như một vậy xin phiền lang-quân giáp một tay cho bạm-đội của thiếp, nhận cho chức chỉ-huy-quan ! Lang-quân nghĩ thế nào, xin cho thiếp biết.

Trung-tá nghe nói đến đấy, không sao nhịn được nữa, liền quát lên rằng !

Quái lạ ! mày lại dám nói đến cha ấy, thật khéo là một đại mày đây !

Trung-tá nói chưa rứt lời, bỗng đương nổi một tiếng long trời lở đất nổi sau ngay lên thanh-lăng. Ôi trời cao bể cả, vì đâu mà có tiếng này ? ? ?

CHƯƠNG THỨ XLIX

Hải-thần chăng ? Phong bà chăng ? ra oai sóng gió, nổi trận lôi đình, ba ngày đêm gió kép mưa đơn, khiến cho chiếc Phi-tiêu không đi được thẳng đường, phải để lỡ sang Nam-dương quần-đảo ! đến lúc gió yên sóng lặng thì lại xa mù mờ mịt, trên trời dưới bể, không biết không bờ, không ngờ giữa đông có một cái cù lao, nằm chắn lối đi, kẻ bể mấy hơi sơ ý không kịp lái tàu ra tận bãng chạm vào tiêu-thạch.

(Còn nữa).

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

緣生再
TÁI-SINH-DUYÊN

BỘ TÁI-SINH-DUYÊN (sự tích Mạnh-lệ-Quân) của Nguyễn-đỗ-Mục. Mục đích-thuật, mới xuất bản tiền-biên. Giá bán 0$90, tiền cước gởi 0$20. Có gởi bán tại bản quán và các cửa hàng sách.

2083

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu, nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ 10 giờ sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3062

Rượu-bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có từ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Theo hình tự-nhiên in ra đây, chớ không như có mấy thứ thuốc về những hình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có trí không ai có thể tin được!

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm to!!!

Ngày mồng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tôi Hội-viên phụng lời chiếu phê rằng:

Chiếu như quy thời được phẩm-hàm Nhất-phẩm Cung-bảo-Thái-Bảo-Cần-chính-Điện-Đại-học-sĩ, Nguyễn-đỗ-Mục, tự Tốn-Trai, hiệu Đông-Dương, tuổi 72, quê ở tỉnh Hà-Tĩnh, nguyên làm Tổng-đốc tỉnh Hà-Nội, Thượng-thư Bộ Lại, Tổng-tài Quốc-sử-quán, Cơ-mật-viện Đại-thần, Hiệp-tá Đại-học-sĩ, Thái-tử Thái-bảo, Tước Vinh-lộc-đại-phu, Thọ quá kỳ bách linh, dâng sớ tâu xin cho thuốc Rượu-bổ-đào của Nhà-thuốc Tonkinois ở Hà-nội, đã có công hiệu, thì chuẩn cho.

Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ giá, trẻ, đều dùng được cả! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được! *Giá bán rất rẻ: 2$25 một chai lớn; từ năm chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bán-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trẻ-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-thật có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Tràng-tiền, 54

HANOI

Bán tại các hiệu thuốc ở trong tỉnh và tại bản hàng.

Cái tệ trâu bò của các nhà chăn nuôi đi ngồn ngang ở đường cái rạo này thấy luôn, vừa làm nguội trò cho sự đi lại, lại vừa không hợp phép vệ-sinh, vì thường thấy những vật nỗ đầy đường khắp lối.

Mong rằng việc này xử cẩm nên lưu-tâm mà thông sức cho những nhà chăn nuôi biết rằng trong thành phố không phải là chỗ nuôi súc-vật, thời những súc-vật không nên cho chăn dắt đi qua lại các phố! Giá thử bắt được họ nuôi súc-vật ở ngoại châu thì tốt hơn, vì ở đấy có nhiều đồng rượng càng tiện lợi cho họ và cảnh xa được thành-phố.

Nạn ô tô may trừ được. — Gần đây bản-báo có đăng tin rằng hội-đồng thành-phố đã lưu tâm đến cái nạn ô-tô xảy ra hàng ngày, cho nên bắt nhà một chiếc mô-tô cho một viên cảnh-sát để chăn-riêng về việc ấy và làm lại mấy cái bằng to hơn mấy cái bằng hạn tốc-độ ở các đầu đường hiện vẫn có từ trước, hoạ may có giảm bớt được chút ít chăng. Việc đó ngày nay đã thấy thi-hành cả rồi, mong rằng được hiệu-quả để cái nạn ô-tô ngày một bớt dần đi vậy.

Hai tấn kịch trong một tối. — Tối hôm thứ bảy trước ai đi xem hát rạp Lạc-mộng-đài mới được mục-kích hai tấn kịch: một tấn kịch con hát diễn trên sân khấu, còn một tấn đó là cô-đỏ đánh vỡ thực với con hát, khiến cho khán-quan phải một mẻ cũng khá bực mình.

Đầu đuôi, việc này có người báo vì sự ghen-tuông sinh chuyện; lại cũng có người báo vì chàng tự-tiện vào buồng trò bị con hát cự nên thành lôi thôi. Nhưng có lẽ vì ghen-tuông có thi chúng hơn.

Bọn con hát xô-xát với chúng phải ba người bị thương; còn bọn chúng thì thoát được cả, bỏ lại ba chiếc xe đạp thì linh cảnh-sát đã bắt đưa cả về sở Cẩm.

Xe đạp đụng nhau. — Bảy giờ sáng ngày chủ-nhật tên Lê-v-Côn và Ng-v Cả cùng đi xe đạp cả, đến đầu phố Điếu-cầu và Quảng-Đông thời đụng phải nhau. Hai người cùng ngã vật cả xuống đường, nhưng may không can gì, chỉ chiếc xe Ng-v-Cả bị tu hại chút đỉnh.

NAM-ĐỊNH

LỜI CAO PHÓ

Chúng tôi lấy làm buồn rầu mà cáo phó cùng thân-bằng cố-hữu biết rằng nội-nhân, thân-mẫu chúng tôi là:

Mme TRẦN-THỊ-HIỀU

tạ thế ngày 24 tháng 6 ta ở phố hàng Song, số nhà 120, Nam-định.

Đến 10 giờ sáng ngày 25 tháng này thì cất đám, an-táng tại nghĩa-địa làng Vị-xuyên.

Quan phụ: Nguyễn-xuân-Triện
Tức Thăng-Long.
Ai tử: Nguyễn-hữu Thu, Nguyễn-xuân-Ấn, Nguyễn-xuân-Ái, Nguyễn-văn-Kim,-
Nữ tử: Nguyễn-thị-Loan,
Hôn tử: Đặng-thị-Trâm, cùng gia quyến.

Tờ này thay giấy cáo phó

TUYÊN-QUANG

Nước lụt. — Nước sông Lô mấy hôm trước lên nhiều, đã mấp mé đến chân đồi. Nhà pha phải đợi tạm vào trại lính cũ. Ngày 6 Août thì nước đã xuống, nhưng trong tỉnh bùn lầy bẩn lắm.

Tin nước lên xuống

Trên sông Hồng-hà

	6 Août hồi 8 giờ	15 giờ	7 Août hồi 8 giờ
Lao-kay . .	77.90	78.10	77.90
Yên-bay . .	28.70	28.65	28.70
Việt-trì. . .	14.35	14.31	14.15
Hanoi . . .	9.89	9.87	9.75
Yen-yen . .	8.20	»	8.00
Hòa-bình. .	6.20	6.20	6.18
Tuyên-quang.	8.92	8.50	7.80
Phả-đoan . .	24.35	23.83	22.82
Phả Yên-bình	1.95	1.68	1.50

Trên sông Thái-bình

	6 Août hồi 8 giờ	7 Août hồi 8 giờ
Thái-nguyên .	20.65	20.20
Lẫm	4.55	4.30
Phả Lạng-thương	5.79	5.46
Đáp-cầu . .	5.93	5 66
Phả-lại . . .	4.11	4 05

VIỆC KINH-ĐÔ

Hà-tin — Có tin rằng lênh-lang quan phủ Quảng-trạch là M. Tôn-thất Viễn Đỗ tứng-học tại trường Uyên-bác ở Huế đã kết duyên cùng lệnh-tỉ quan Giáo-trước-giám Tư-nghiệp là cô Ng-khoa thị-Tiêm-Lễ. Hôn-phối đã thành ngày 17 tháng 6 tại nơi tư-thất của ngài ở làng Nam-phổ.

Lại có tin rằng M. Lê-đức-Triện thư-ký tòa Thương-chính ở Đà-Nẵng đã kết duyên cùng cô Ng-khoa-đ-ực-Cảnh nữ tư-giáo trường nữ-học Bắc-Lễ hôn-phối đã thành ngày 16 tháng 6 ta tại làng Nam-phổ.

Vậy có lời chúc mừng các tân lang và tân giai-nhơn được trọn chữ cầm sắt xướng tùy.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Ân thưởng — M. Nguyễn-đại-Tấn, thư ký thượng hạng tòa Công-chánh (Hòa-xa), thăng thụ Hàn-lâm viện thị-giảng học-sĩ, được ân thưởng để nhị hạng Kim-tiền.

M. Nguyễn-đức-Đạt, khán hộ Hòa xa, thưởng thụ bát phẩm văn-giai, được ân thưởng Long-hội-tinh

QUẢNG-NGÃI

Nghề làm dép dừa ở làng Mỹ-khê. — Dép-dừa có ra trước nhất ở Tân-quan là một hạt sản xuất nhất hạng nhiều dừa; vài năm nay dép dừa bán rất mạnh và người dùng dép cũng rất nhiều. Tỉnh Quảng-ngãi về miền diên hải như làng Mỹ-khê, Cỏ-lũy, An-kỳ, An-vĩnh v. v. cũng có nhiều dừa, tuy không sánh kịp với Tân-quan chỏ-sánh với các tỉnh Trung-kỳ cũng về bực trung dược. Dừa trái ở đây khá tươi cũng thường chở đi bán các chỗ; lá dừa cây và lá dừa nước cũng là món lợi khá người ta dùng để lợp nhà, làm mái hiên cũng bền chặt sạch sẽ. Người ở mấy làng ấy trừ nghề làm cá ra thì chỉ sinh nhai quanh năm cốt nhất nhờ có dừa mà thôi. Vài năm nay người làng Mỹ-khê bắt chước theo kiểu dép dừa Tân quan làm ra nhiều dép rất khéo, có bọng dép đan ông, đàn bà và trẻ con phân biệt, dùng vải bao dài dép và viền chung quanh mặt dép trông rất nhã, bán cũng rẻ chỉ 0 p. 20 hay là 0 p.25 một đôi mà thôi. dép Tân-quan thì rẻ hơn giá 0p. 20 hay là 0 p. 15 mà thô xấu, làm rất sơ sài dùng mau xơ đế và mau sứt. Dép ở đây làm công nhiều rất kỹ lưỡng có phần bền chặt hơn nhiều, nên nhiều người thích dụng hơn dép Tân-quan.

Nghề làm dép dừa ngày càng nhiều thì càng tiện cho các nhà có dừa lắm, vì dừa có thứ bao bẹ bọc phủ chung quanh thân dừa, bẹ ấy người ta dùng mà sắp lại may thành dép, lúc trước chưa có nghề dép dừa, thì nhà có dừa phải thuê người lột bao bẹ ấy bỏ đi và sửa soạn cho dừa mau ra lá ra trái chớ không thì lá trái chậm ra và dừa không được sớm sơ tươi tốt; từ khi có làm dép đến giờ, những nhà có dừa khỏi mất tiền thuê lột bao bẹ, lại còn được tiền bán bao-bẹ ấy và được người mua lột bẹ sửa soạn dừa cho nữa, tiện lợi vô cùng. Vật-liệu làm dép dừa ta có sẵn, mà nhơn-công may-dép rất chậm-chạp, 1 ngày chỉ may được một đôi, ai giỏi thì được vài đôi là cùng, nên người nghèo khó làm ra được đôi nào thì chỉ đủ bán tiền độ-nhựt và nuôi vợ nuôi con mà thôi, có người muốn buôn nhiều cũng không lấy đâu mà buôn Trông ra công nghệ con nhà nghèo rất là khốn khổ, làm quanh năm mệt kiếp mà cũng đeo cái khổ vào mình hoài không khi nào mà sang tác được! kêu thiếu kẻ nghèo mất! thấy mà thương-tâm thay!

Nên mừng cho người mình có nghề làm ăn mà cũng nên mong sao cho nghề mình mau được phát-đạt, được châu-tấn. để tránh khỏi cái khổ-sách đau-đớn như đương lúc bây giờ.

Trường Pháp-Việt chảy. — Ngày 18 Juillet tức 2 giờ chiều cái trường tranh Pháp-Việt ở trong thành bị cháy. Trước hết phát hỏa cháy cái nhà bếp nhỏ của ông Đốc-học sau lan qua trường cháy luôn, may lúc ấy có bọn thợ làm nhà thương và các người làm việc nhà thương ở bên cạnh trường qua chữa được ít cái bàn ghế học và xô đẹp giữ ngăn, còn các nhà lối đó khỏi hại. Cháy thật luôn vài giờ đồng-hồ mà tội nhà lợ tát kia bằng không lại bốc ra một đống tro tàn, thấy mà cảm cảnh thay!

Nguyên trước hai trường tranh này ở hai bên tả hữu nhà ông Đốc-học mỗi trường có hai lớp học, lâu ban sơ lớp ra, học-trò còn ít thì dạy trong hai trường này; vài năm nay học trò đông nhà nước đã làm thêm trường ngõi dài làm lớp học, lấy hai nhà tranh này dạy hai lớp dạy bị và đồng lu, sáu nhà cháy hết một nhà bên tả, còn nhà này là lớp đồng lu bảo hiểm nay lại bị cháy luôn.

Vèn độ nào đây rằng bọn ngài trong trường ấy, vui cười hớn hở làm bài tập viết; mà nay ngảnh mặt nhìn lại còn thấy chi nào. Ôi! một đám tro tàn xơ xác, nào vách lở tan; người xưa còn đó, cảnh-cũ đâu rồi! Thông thấy sanh biết bao là cảnh-tình chan chứa; bài ngài tắc dạ không cùng!

HỘI-ĐỒNG-ÍCH

đang giải-tán

LỜI BÁ CÁO

Cùng các nhà có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích:

Ông bà nào có tiền gửi ở Hội Đồng-Ích, là Hội cho vay và giữ ống để giành, hiện đang giải-tán, thời xin đem ngay lại, hay là gửi recommandée nhà giấy-thép ngay lại cho ông E. CHATAIGNEAU, là Giải-Tán-Viên, ở phố Jauréguiberry (Giốc Hàng-Kèn) số nhà 3, Hanoi, những sổ gửi tiền cùng các biên-lai lại để tiện dự-định việc giả tiền.

Khi nhận sổ sẽ có biên-lai chứng nhận.

Giải-Tán-Viên
P. Pon. E. CHATAIGNEAU.
Y. M. GRENÉS.

2094.

Hiệu Nam-Bảo đổi chỗ

Tôi có lời bá cáo để các quí khách và thân bằng cố hữu biết cho rằng: tôi đã nhượng lại hiệu Nam-Bảo bán đồ nâng bọc ở phố hàng Bảo, số 16, Hanoi, cho ông nhạc tôi tên là Đặng-thị-Trường, ai tới đương tòng sự sẽ công, cho nên không có phận đương tên buôn bán nữa.

Các quí-khách có cần dùng hàng bọc gì, xin viết thư hay là thân đến hiệu đã sẽ quản-lý nghênh tiếp rằng như tôi. Xin cảm ngại chiếu-cố cho.

Cần thân bằng cố hữu có cần nhờ riêng việc gì với tôi, xin viết thư hay là thân đến nhờ nơi tôi ở tại phố hàng Da, số 40, Hanoi thì lấy làm đa tạ lắm.

Kính cáo.

NGUYỄN-HỮU-QUÝ.

40, Rue des Cuirs, 40, Hanoi.

Hiệu ÍCH-KÝ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 53

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện tàu, giấy tây 3, 4, 5 cân, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đám, bìa ngũ hàng, giấy vẽ, sổ croquis, tây đầu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

2094

Cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ

Hội Khai-trí-Tiến-đức định cuộc Đấu-xảo Mỹ-nghệ của hội tổ-chức ra, bắt đầu từ ngày 1er Novembre 1923.

Các đơn xin dự cuộc Đấu-xảo thì nhận từ nay cho đến 30 Septembre 1923 thì thôi.

Còn các đồ Đấu-xảo sẽ phân tại nhà hội-quán ở phố hàng Trống từ ngày 25 đến ngày 25 Octobre 1923.

Ai có đơn dự cuộc Đấu-xảo hay muốn hỏi điều gì về việc ấy thì viết thư cho ông Trưởng ban Mỹ-nghệ là Monsieur HIÉROLTZ, Directeur de l'Ecole des Arts appliqués à Hanoi.

ÍCH-HỮU THƯ-XÃ

Kỳ đại hội-đồng bất-thường lần thứ hai, ngày 5 Août 1923, họp tại hội quán, phố hàng Bông, số 58. Sau khi hội đồng đã nghe tờ trình của viên chủ-nhiệm nói về nhẽ nên giải-tán, hội-đồng lập biên-bản định như sau này:

Giao ông Nghiêm-Vịnh đưa sổ sách cho trang-sư để thu hết tiền cổ-phần còn thiếu, tiền mua báo **HỮU-THANH** *và tiền thuê đăng quảng-cáo chưa giả. Khi trang-sư đã thu hết cả, hội lại sẽ họp đại hội-đồng để xem nên giải tán hay không.*

Biên Ích-Hữu Thư-Xã và các đồ đạc của hội tạm giao ông Nghiêm-Vịnh cất.

Báo **HỮU-THANH** *giao giả lại ông Nguyễn-huy-Hợi là hội-trưởng hội Công-thương đồng-nghiệp.*

Từ nay đến kỳ hội-đồng sau ông Nghiêm-Vịnh vẫn trông coi giúp công-việc hội mà ông không nhận lương. Ngài nào hỏi han gì đến việc hội xin cứ hỏi ông Nghiêm-Vịnh ở phố hàng Bông, số nhà 13.

3648 *Ích-Hữu Thư-Xã kính-cáo.*

皇越新律荇喃

Mới xuất bản **Luật Hoàng-Việt** chữ nôm *mà M. Hoàng-Tường (trợ-giáo) tuân ý quyền luật quốc-ngữ Nhà-nước dịch ra, hiện đã trình phủ Thống-sứ. — Mục-đích dịch ra chữ nôm, là dịch-giả theo ý muốn của các hào-trưởng trong các hương-hội; những bậc ấy cần phải xem luật để thường lo liệu việc công, mà phần nhiều các bậc hào-trưởng quen xem chữ nôm hơn xem chữ quốc-ngữ.*

Giá bán mỗi quyển 1 p. 80, tiền cước độ 0 p. 30.

Quý xã nào muốn mua, xin cứ gửi tiền 1 p. 80 (là cả tiền cước) về nhà in **Kim-Đức-Giang**, *số 83, phố Hàng Bồ, Hanoi, hiệu ấy sẽ gửi sách đến tận nơi. Xin đề phương-danh anh và làng, tổng, huyện, tỉnh cho rõ ràng để tiện gửi. Còn các tỷ các nhà, nếu có lòng chiếu cố mua xin viết giấy về, hiệu ấy sẽ gửi lối giao-ngân Ninh-hòa. —* **Mua nhiều, có biếu hoa-hồng.** *— Lại có bán tại nhà dịch-giả, số 33, phố Hàng Nón. Ở các tỉnh, thì xin hỏi mua tại các hiệu sách.*

2093

Ta nên chú ý!

Độ này mới bắt đầu nóng mà đã thấy nhiều người mắc phải bệnh ngứa lở ngoài da cùng các bệnh đau xương và đau mạch máu, không biết rồi ít nữa đến mùa nóng nực thì các bệnh ấy phải ra nhiều đến đâu; vậy những bệnh này lại hay lây, nên một người đã mắc phải mà không chịu chữa ngay để lây sang người khác, lâu dần lan mãi ra thì thực là một sự nguy to cho xã-hội.

Vậy ta nên chú ý!

Nên chú ý, thì làm thế nào? Nên chú ý thì kíp dùng ngay thứ thuốc:

DÉPURATIF SENSAL

là một thứ thuốc chế riêng ra để chữa các bệnh kể ở trên này. Thuốc Dépuratif Sensal này mà dùng vào lúc nóng như lúc mình thì thực không còn thuốc nào hay hơn được nữa; vì chính-nhân đã xét nghiệm kỹ càng cái thói-tiết ở xứ này mà chế ra, như thế thì những thứ thuốc giải-nhiệt khác chế ra ở các xứ lạnh mà dùng ở xứ mình thiết thứ trồng không được hợp thì lẽ tất nhiên vậy.

Thuốc này lại thần-hiệu đến cả chữa bệnh giang-mai kinh niên nữa.

Hiện có bán tại: Hiệu Bảo-chế E. CHASSAGNE, 59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gô-đa tráng sang.

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng các đồ-chơi của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay để ý đến làng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ:

Nhà Bán-thuốc Bổ Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi.

Nay kính,
Ex. Montès,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

PHỐ KIỂN

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái 1$00

Được các quí-khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá hạ quá 3 quan nên chúng tôi xin bớt giá mỗi cái 1$00. nếu chẳng giá không bớt thời xin biếu cái kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này:

Đồng hồ đeo tay chân tài thấy giờ		giá trước	6$00	nay	4$40
—	14	cổ tinh ly	—	8 00	5 00
—	16	kim thép và kim vàng	—	4 80	3 80
—	14	vuông thực xinh	—	9 [illegible]	4 [illegible]

Bổ các quý khách chiếu cố cho 7 cái mà không bớt gì.. chiếu giá trước) thì [illegible] kính tặng 1 cái kính giọng vàng đủ mới và 1 cái hộp kính xinh xinh và sẽ theo [illegible] sửa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI

2090 49, Phố hàng Ngang HANOI

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

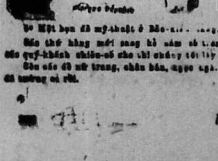
[illegible] 八 竹 [illegible] 門 [illegible] 寶 [illegible] 行 內 [illegible] 河 [illegible] 家 [illegible]

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang: 1° Một hộp đồ nữ trang rất xinh và quí cần chạm rồng, vàng, điểu bắt thước tỉ, đủ, vân vân.

2° Một hộp nhiều kính đủ các thứ mọi: một đeo một trắng, một vàng, một mới đi xây, vân vân. Lại có cả nhiều kính giọng bằng vàng tây, giọng bọc vàng, giọng đi mới, vân vân, quí mến đến bọ mà đeo những thứ kính này thì hợp pháp vệ sinh lắm lắm.

3° Một hộp đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ bọc nàng, đồng hồ bảo thức, đồng-hồ chân-dầm, vân vân.

4° Một hộp chuyên tử đồn sử, lọ sứ, bát sứ và có đủ thứ đồ-sứ tây là bày sành sứ, được vừa ý và bình vân vân

5° Một hộp đồ mỹ-thuật ở Bắc-kỳ... vân vân.

Đến thứ hàng mới nay là năm sẽ bán này chúng tôi xin bán bộ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm vinh-hạnh lắm.

Đến các đồ nữ trang, chân bàn, ngọc ngà, vàng thì không kể, chẳng các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

Nhà đồng-hồ hai chuông

TỨC LÀ HIỆU

QUẢNG-HƯNG-LONG

Ở phố hàng Bồ, số 79, tỉnh Hà-nội

Bản-hiệu bán các thứ hàng sắt, đồ làm nhà, các đồ tạp-hóa, các thứ đồ dùng

BÁN HẠ GIÁ, VÀ XUẤT NHẬP TỰ-DO

Xin mời quí-khách các tỉnh khi về Hà-nội, lại thăm bản-hiệu.

2014

泰 NAM-THÁI·南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ bằng lim, bằng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

6030 Kính-cáo

Nếu các ngài mệt nhọc, yếu đuối, thì nên uống thuốc Pilules Pink, kẻo sau lại hối rằng sao không uống sớm.

Thuốc Pilules Pink bổ huyết và bổ gân, làm cho ngon miệng, và dễ tiêu. Thuốc ấy chữa các bệnh gốc bởi huyết xấu, thần kịch mệt rất là thần-diệu.

Thuốc Pilules Pink bán tại tất cả các hàng bào-chế.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiements en timbres-postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những liền đổi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

寿醫林桂張

HỠI CÁC ÔNG MẮC PHẢI BỆNH TRĨ! XIN MỜI CÁC ÔNG QUA SỞ, TÔI CHỮA BỆNH NÀY

BỆNH TRĨ (tức là bệnh lòi ti) thực nhiều người mắc phải, chẳng những là đau đớn, nhọc con đến khi đại-tiện xong rồi thì lưu-huyết đầm đìa, thết là bất tiện cho người ta lắm, hễ không chữa ngay cho khỏi, để lâu thì càng ngày càng thêm nặng về sau khó chữa.

Khi xưa chữa bệnh này đã đành đao nết cho nên người có bệnh lấy làm đau đớn, vậy nên tôi đang tâm nghiên-cứu một thứ thuốc mới chuyên-trị chữa bệnh này không đau, không sót, chỉ trong mấy hôm thôi những nỗi mạn (=kỳ rạng rét, mà trong khi đang chữa có thể làm lụng như thường không mất thì-giờ. Vậy Ngài nào mắc phải bệnh này xin mời đến :

H. TCHUONG-QUAY-LAM

35, Phố Hàng Bông. — HANOI

Sáng tiếp khách từ 8 giờ rưỡi cho đến 3 giờ chiều, đi chữa từ 2 giờ rưỡi đến 5 giờ.

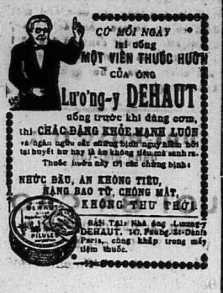
Các tỉnh xa đến xin kêu tiếp.

Thư từ mua trả lời ngay.

Hỡi các ông mắc phải bệnh tinh (lậu và giang-mai) khuyên các ông chớ dùng thuốc phẩm, tốn tiền mà bệnh càng thêm nặng. Các ông nên mua thuốc ở Hiệu TỪ-NGỌC-LIÊN, số nhà 46, phố Principale, tỉnh Đáp-cầu, là một nhà chuyên-trị, bán thuốc bệnh tinh đã có tiếng, không ngày nào là không tiếp được giấy ngợi khen ở các nơi gửi lại.

Cả cước độ hơn một đồng một lọ.

3052

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tượng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và xuy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất qui để trị các chứng bệnh như: kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 84, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Hỏi bạn-hàng bản-quốc

nếu muốn giữ cho sức khỏe được lành

Nên hút thuốc lá quấn rồi và chưa quán hiệu « CORONA » (hiệu riêng) vì thuốc ấy không làm rào cổ họng, cả người có tuổi hay là sức-khỏe yếu-ớt cũng có thể hút được.

Nên mua thuốc xì gà (cigares) (hiệu riêng) « EXCELSIOR » và « EL NINO » thứ xì-gà EL NINO đựng bằng hộp sắt.

Bán khắp cả mọi nơi

Quản-lý ở Đông-pháp là hiệu

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Bán lẻ: *Ở cửa hàng 69-71, phố hàng Khay (Rue Paul-Bert), Hanoi.*

Bán cắt: *Ở cửa hàng 28-30, phố hàng Gió (Bd Gia-long), Hanoi.*

Bán lẻ và bán buôn: *Ở cửa hàng 43, đường Paul Bert, Haiphong.*

AI MUỐN LÀM GIÀU

Bỏ ra 20 quan mà may ra được

500.000 quan

Mua một cái trái-đơn của Công-ty PANAMA, có rút số để hoàn lại (Obligation Panama à lots). Lúc mua phải nộp ngay 20 quan, rồi thì mỗi tháng nộp 20 quan, theo như lệ định trong trái. (Như vậy mỗi ngày để dành mấy xu, có thể trở nên giàu có được).

Mỗi tháng tiền lãi của tờ được ngay cái số trái-đơn mà riêng mình được quyền sở-hữu, như là mình đã nộp hết tiền rồi vậy, và đến lúc trái-đơn trúng số về tờ nào thì mình được lĩnh nguyên số tiền lớn ấy. Mỗi trái đơn trước sau thế nào cũng trúng một lần tờ 100.000 trở xuống đến 1.000 quan, không có thể cũng được hoàn lại cả 400 quan. Mỗi năm có hơn bốn trăm số, hơn 5 triệu tờ.

Như vậy mua trái-đơn thế nào cũng lợi, không khi nào thiệt

CÓ NHỮNG LỐ SAU NÀY:

136 lô.	500.000 quan	260 lô	5.000 quan
136 lô.	250.000 —	1.250 lô	2.000 —
260 lô.	100.000 —	13.260 lô	1.000 —
260 lô.	10.000 —	1.700.900 trái đơn hoàn lại làm	400 —

Nước cờ thần-tình nguyện tự cuộc nếu số mãi cho nên xin số trái-đơn nước ra rai muốn

Cần lá thông tình nguyện tiền, không phải trả phí tổn chi cả. Mỗi lần rút số sẽ nhận được một cái bằng số để tiền đem trúng số, không phải trả tiền. Các số đã trúng bằng ấy đúng với cái trái-đơn đã lại nhà ngân hàng, cho nhà số trái đơn sẽ thì đến xem được, theo như điều khoản trong bản hiệu riêng ngày 15 Mars 1909. Bản hiệu ấy là một bản hiệu bảo chứng, giữ gìn cho các nhà có tiền đem, không có điều gì phải ngại ngờ cả.

Năm nào cũng có 15 Février, 15 Mai, 15 Août, 15 Novembre thì rất số.

Chú ngài muốn đi các cuộc rút số ấy thì gửi ngay 20 quan đến nhà

BANQUE NOUVELLE, 8 Rue Papère, MARSEILLE, France

SẮP MỞ

Ga

PACHOD Frères & Cie LYON

Các bệnh bóng, thổ, chuột rút, đau dạ dày, vân vân... dùng thuốc

POUDRE SAINT ANDRÉ

Chữa rất nhanh chóng, rất chắc chắn.

Thuốc ấy nhiều ông thầy thuốc dùng.

Giá bán: 0$85

Ở Bắc-kỳ có gởi bán tại

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu Gò-đa và bờ Hoàn kiếm trông sang

CẦN NGƯỜI LÀM

« Công-ty Phạm-văn-Phi chúng tôi vừa mới « thầu lại được việc chở thơ và hành-khách « đường Vinh đi Đông-hà trong 5 năm nữa. « Vậy chúng tôi đang mở to thêm nhà máy « và đã mua thêm nhiều xe mới ở Tây sang, « nên đương cần nhiều thợ và tài-xế cầm lái « xe ô-tô. Ai muốn làm cứ đến tại nhà giấy « bản-ty ở phố Ga, tỉnh Vinh là tỉnh Nghệ-an « mà hỏi sẽ được lương cao tùy sức mình « làm. »

2013 **PHẠM-VĂN-PHI Công-ty lại cáo.**

30 20$

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-BỈNH-MỤC dịch thuật

Khi sự cụ *Tri-tu* về, biết việc nàng Vân-cơ hầu bỏ dang-nhau, mới sai người báo tin cho nhà *Hàng-vương* biết. *Vệ-đăng-nga* vương-phi thấy vậy, động lòng thương-xót, *Phi-loan* quận-chúa nghe nói, cũng gạt thầm giọt châu.

Phi-loan quận-chúa cố gượng làm vui, để khuyên-giải cho *Vệ-đăng-nga* vương-phi được yên lòng. Nhưng khi trở về phòng riêng, nghĩ vẫn lấy làm áy-náy.

Phi loan quận-chúa nghĩ thầm: cứ như lời nàng *Vân-cơ* nói tôi phu-quân là thật là một kẻ bạc tình. Người quân-tử đã nói câu nào thì quyết không bao giờ đổi-thay, có sao lại dang lời ngọt-ngào mà đánh lừa một người nữ-lưu.

Phi-loan quận-chúa lẩm-nhẩm nói một mình rằng:

— Phu-quân ta càng ta sum họp trong một tháng nay, ta xem ra tình-khí ôn-hòa, và đối với ta rất có lòng luyến-ái, không biết cớ sao đối với Vệ tiểu-thư thì lại bằng-hờ nhạt-nhẽo, coi như kẻ cừu-thù.

Phi loan quận-chúa nghĩ quanh nghĩ quẩn, lại nói:

— Vệ tiểu-thư ơi! tiểu-thư cũng không nên trách phu-quân ta. Đến bà lấy chữ trinh làm trọng, một đời chồng trước, đã chẳng ra gì, đến đời chồng sau, lại càng thêm sự xấu-xa, tái nào nhà không khiến cho vương-phi phải tức-giận.

Phi-loan quận-chúa đang ngồi ngẫm nghĩ thì bỗng có người sẽ lấy tay vỗ vào vai. *Phi-loan* quận-chúa ngảnh đầu nhìn lại, thông thấy *Hàng-khôi-thần*, vội-vàng đứng dậy mà hỏi rằng:

— Phu-quân về bao giờ thế? mấy hôm nay có *Lưu* cữu phụ về, tôi đã bầm với vương-gia cùng vương-phi, xin đến sáng mai về thăm nhà, để bái yết *Lưu* cữu-phụ.

Hàng khôi thần mỉm cười mà đáp rằng:

— *Lưu* cữu-phụ có diện tấu thánh-thượng về việc các nước thuộc ở *Tây-vực*, *Đông-di* và *Bắc nhung* đến xin vào triều-cống, thật là một sự « Thiên-thu thịnh điển » vậy. Hiện nay triều-đình đang trù-tính việc nghênh tiếp, sự tổn-phí ấy chưa biết trích vào khoản nào. Các quan triều thần xin vay tiền của dân, hoặc giảm các khoản chi-tiêu về quân-bị, nhưng *Doãn* tướng-công cùng phò-mã *Triệu-của* đều không nghe. Quan thượng-thư *Tân-sĩ Tăng* thì định tăng thuế muối, nhưng chưa tâu xin. Hôm nay có đệ-tử công-tử là *Hoàng-phủ Triu-thụy* về Kinh, tích-nguyện quyên cho công-khố 200 vạn, Công-tử thuật chuyện cho biết là trong bấy lâu nay vẫn lưu-tâm kinh-doanh về thương-nghiệp, phát thì kể hàng mấy trăm vạn. Nay nghe triều đình có việc, vậy xin quyên tiền để giúp. Thánh-thượng nghe nói, rất lấy làm mừng. Quận-chúa ơi! một nhà *Hoàng-phủ* bao nhiêu những bậc anh-tài! Tôi thiết-tưởng quận-chúa nghe được tin này, hẳn cũng phải vui lòng hả dạ.

Phi loan quận-chúa nét mặt tươi cười rồi nói:

— Đời thánh-quân vẫn thường có nhiều việc hay, nhưng cũng bởi cha mẹ tôi biết lắm lòng khuyên bảo con cái phải giữ cho trọn nghĩa-vụ. Bây giờ phu-quân về đây, đã vào bái-yết cao-đường chưa?

Hàng-khôi-thần liền cười mà đáp rằng:

— Đã! có lẽ nào chưa bái-yết cha mẹ mà đã vào thế-phòng!

Bấy giờ hai người cùng ngồi chuyện trò vui-vẻ. Các nữ tỳ pha trà nồng, lại vừa hầu *Phi-loan* quận-chúa rằng:

— Thế nào? Quận-chúa đã về được mấy bức tranh « Bách-mỹ » rồi?

Phi-loan quận-chúa nói:

— Tôi vừa mới vẽ phác mấy bức, nhưng bức tranh thái-bộn thì thật là khó vẽ lắm, tấm lòng biển trang, dẫu nét bút nào cũng không có thể tả cho hết được. Vì thế mà tôi còn phải ngẫm nghĩ chưa dám hạ bút.

Hàng-khôi-thần lại cười mà đáp rằng:

— Quận-chúa thật có đại-tài, tôi chắc cũng là một bậc thiên-tiên giáng hạ trần-thế vậy. Nếu không thì cớ sao trong hiếu tiết nghĩa, giữ trọn mọi điều, mà lại có được cái nét bút thiên-nhiên kỳ diệu ta như vị chẳng đây, phác nào đối được giá này cho nên!

Nói xong, định ghé lại gần, sẽ cầm lấy tay *Phi-loan* quận-chúa. *Phi-loan* quận-chúa nói:

— Phu-quân hãy lặng nghe tôi nói. Tôi còn có một sự nghi-ngờ muốn hỏi phu-quân.

Hàng-khôi-thần nói:

— Có việc gì? xin quận-chúa cứ nói cho nghe.

Phi-loan quận-chúa tủm-tỉm cười mà bảo rằng:

— Tối nghe nói phu-quân đóng-đắn khác thường, giống tính *Hàng* quốc-cữu, thế mà trong một tháng nay, ở chốn khuê-phòng, lúc nào cũng thấy phu quân cười cho bỡ-cợt. Thảo nào vương-phi vẫn hằn phu-quân là một người không được nghiêm-trang.

Hàng-khôi-thần nói:

— Thế mới thật lạ! Tôi ở chốn khuê-phòng thì hay cười cho bỡ-cợt, nhưng đi ra ngoài thì thật lúc nào cũng rất nghiêm-trang. Còn như gia-huynh (tức *Hàng-khôi-phương*) tôi quận-chúa biết đấy rằng trong khi ở chốn khuê-phòng, lại không cười cho bỡ-cợt hay sao! Nếu quận-chúa nghi tôi là người không nghiêm trang thì quận-chúa hãy thử nghĩ đó mà coi: cái nhan-sắc của *Vân-cơ*, thiết-tưởng lại có phần hơn quận-chúa, thế mà tôi cũng cùng gần-gụi trong nửa năm trời, nàng đàng hết cách tán-tỉnh để khiến-chuyện hỏi cợt-ghẹo tôi, tôi, vẫn trơ-trơ một lòng sắt đá. Bởi vậy nàng mới nổi cơn tức-giận mà xé rách tập tranh « Bách-mỹ » ấy. Sau *Lê-thị* lại đăng những lời thô-bỉ đối với tôi, khiến cho tôi xét thân tôi phận, đã mấy lần muốn cắn lưỡi chết! Thôi giờ thêm-thoắt, bỗng chốc trong mười mấy năm trời, ngày nay mới được loan-phượng đẹp duyên, một nhà sum-họp, chẳng lẽ cứ bo-bo như người ngày đại mi ru! Đã không là loài một thạch tất phải có tình, sao quận-chúa lại trách tôi điều đó!

Phi-loan quận-chúa nói:

— Đối với việc nàng *Vân-cơ*, phu-quân thật là tệ bạc! Phu-quân đã hứa lời thề nguyện với nàng, cớ sao bây giờ lại đổi trắng thay đen, mà cưỡng-bách nàng phải cắt tóc đi tu, khiến cho nàng luống chịu trăm cay nghìn đắng.

Nói xong, lại thuật những lời sự cụ *Tri-tu* cho *Hàng-khôi-thần* nghe.

Hàng-khôi-thần nghe xong, thẫn-thờ giây lâu, rồi thở dài mấy tiếng mà rằng:

— *Vệ-Vân cơ ơi!* Năm xưa ta đã từng khuyên-bảo nhà người, sao nhà người không biết nghe ta, ngày nay để xảy ra cơ-sự nầy, lại hay hỗ vương-nhan mà đem lòng hồi-hận. Quận-chúa trách lại bạc-hạnh, nhưng nên biết nàng *Vân-cơ* chẳng khác chi những phường liễu ngõ hoa tường.

(Còn nữa)

Dịch giả NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Do Võ Phi Hùng Cứu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)